

“Ата Журтум – асыл Мекеним”
8-9-класс класстар үчүн класстык саат

*Ата журт кыйындыкка кабылганда,
айланган ар бир уулуң чагылганга.
Ж.Мамытов*

Сабактын максаты: Окуучуларды Ата Мекенин сүйүүгө тарбиялоо. **Милдети:** элдин басып өткөн атуулдук-тарыхый жолун урматтоого үйрөнүү. **Күтүлүүчү натыйжа:** балдардын атуулдук сезимдерин ойготуу.

Сабактын жабдылышы: сүрөттөр, видео тасма.

Доскада:

“Мекеним дебеген адам, адамзаттын коомуна жат”. В. Белинский.

Мекенимдин быкшып турган түтүнү бал жыттанат”. А. Грибоедов.

“Адамды сүйө албаган киши, Ата Мекенин да урматтай албайт”. А. Франс.

Мугалим: Патриотизм деген сөздү кандай түшүнөсүңөр?

Биринчи окуучу: Грекче *patris* – Ата Мекен, патриотизм – Ата Мекенди сүйүү, бул адамдын терең сезимдеринин бири, кылымдап, миң жылдап ата-бабалары мекендеген жерин коргоо, атуулдук милдетин түшүнүү.

Экинчи окуучу: Мекен – бул биздин туулуп-өскөн, таалим-тарбия көргөн, агарып-көгөргөн жергебиз. Мекен – бул дүйнөгө келишибизге себеп болгон ата-бабалардан бизге калган мурас.

Мугалим: Бүгүнкү калкыбыздын түпкү башатындагы тагдыры татаал болгон. Ата-бабалардын бешенесине өтө оор сыноо туура келген. Эгемендүүлүктү алгандан бери Баткен областы тарапта улам чыр чыгып кетүүдө. 2022-жылдын 14-сентябрында Тажикстандын куралдуу күчтөрү Кыргыз Республикасынын Баткен областына кол салды. Андан жабыркагандардын саны – 163кө жетти. Шейт кеткендердин саны – 59. 19-сентябрь – аза күтүү күнү болду. Азыр Баткенде, Чоң Алайда кырдаал оор.

Биринчи окуучу: Ким мындай шартта Мекенине ак ниеттүүлүк менен кызмат өтөсө, ал мөмөлүү дарак сыяктуу. Патриот бала кадырман, улуу инсан болот. Мекенине жакшылык кылам деп “ыроолоп”, өз көмөчүнө күл тартып, кызматынан пайдаланып, атуулдук милдетинен качкан кишилер мөмөсүз же мөмөсү ачуу даракка окшош. Чынар дарак мөмө бербей, жүз жыл жашайт. Ал курулушка жарабайт, аны отун кылып жакса эле болот. Зейтун дарагы отургузгандан бир жылдан кийин мөмө берет. “Жакшы уул элдин камын жейт, жаман уул элдин малын жейт”.

Экинчи окуучу: Ата Мекенине пайдасыз жашаган кишинин, адамдык сапаты бийик эмес, ал мөмөсүз даракка окшош, элине кызмат кылуу – бул ыймандуулуктун белгиси, атуулдук парз. Мекени кыйынчылыкка кабылганда колунан келген ишти аткаруу, жоокерлерге көмөк көрсөтүү да атуулдук парз. Ар ким колунан келген ишин аткара берсе, Мекенимдин иши илгерилей берет, “арабасы” жүрө берет. Кайрымдуулук, жарадар болгондорго жардам, мекендештерине жакшылык, аскердик кызмат, алсызга камкордук ж.б.у.с. баары Мекенге кызматың. Ата Мекенине кызмат кылгысы келбегендер, Мекенин сүйбөгөндөр – көөдөнү бош, ар-намысы жок кишилер.

Үчүнчү окуучу:

Аз кыргыз арсыз болсок өлбөдүкпү,

Ансыз да көрбөгөндү көрбөдүкпү.

А бирок тарых күбө кечээ эле биз,

Жоокер кыргыз аталып келбедикпи.

Бир кезде бабалар да мүнгүрөшкөн,

Бир кезде Азияны дүңгүрөткөн.

Бир кезде мал өстүрүп, дан өстүрүп,
Тынчтыктын тегирменин күлдүрөткөн.

Алыстан сапар улап кыргыз келет,
Арманын ичке катып, билдирбестен.
Канча бир дастандарды дилге жыйды,
Кагазга түшүрүүгө үлгүрбөстөн.
Көрөңгөлүү улут тура биздин эл,
Көкүрөгүн тынымсыз дилгирленткен (Н.Алымбеков).

Төртүнчү окуучу:

Ата Журтум сезип турам муңунду.
Абийир төгүп, түшүрбөйлү туунду.
Сенде жашап, сага кылып кыянат,
Соолутпайлы жүзүндөгү нурунду.

Бүтөлбөй эч жүрөктөгү жамачың,
Бүгүн сенин сылтып кагат канатың.
Тийгизбестен бир да ташың душманга,
Тирилсечи кайра баштан Манасың.

Илдет күчөп, ичтен тайып кубатың,
Согуш чыгып, тынчтыкты эңсеп турасың.
Агрессорлор жашаган бул тар коомдо
Өйдө карай кантип анан жыласың.

Каран күндүн барын бойго батырган,
Кайраты мол эл экенсиң асылдан,
Кантип сага көрсөтсөм деп жардамды,
Карбаластайм, көзүм туман, башым маң...

Турпатыңа кул болууну каалабай,
Таарынттыкпы Мекен катар баалабай,
Башка өлкөгө кетүүдөбүз көбүбүз,
Жакшы кызмат аткарууга жарабай.

Келчи Ата журт кучагыма кысайын,
Кере-кере таза абаңан жутайын.
Тагдыр балким сынап жатат эркинди,
Тартпай турчу, көңүл чөгүп ыза муң.

Ата журтум сезип турам муңунду,
Ачы мага көөдөн толгон сырыңды.
Сенде жашап, сага кылбай бир пайда,
Сүрөм өмүр айтсам эгер чынымды.

Эл атынан тилеп сабыр бекемин,
Эртеңкиден көптү үмүт этемин.
Ким кейитсе мен сурайын чөгөлөп,
Кечир бизди туулган Ата Мекеним! (Жылдызбек Турсунбаев).

Бешинчи окуучу:

Кыйындыкка дагы болсо кыргыз бараар,

Кыргыздын да асманында жылдыз жанаар.
Кыйшаңдабай биримдикте жашасак,
Кыргыздын сообуна кыргыз калаар.

Алтынчы окуучу:

Кыргыз элек баарына чыдап келген,
Кылымдарды кылымга улап келген.
Баткендин согушунда мурда деле.
Кыргыздын жигиттери жеңип келген.

Жетинчи окуучу:

Болсо дагы учурда калкым жарды,
Мага жагат алдыга талпынганы.
Бушайман күндөрдө да учат экен,
Буоккан Ата журттун барчындары.

Сегизинчи окуучу:

Тартынбастык кыйындардын үлүшүндө,
Таңды тосуп чыгышат түн ичинде.
Кагылайын барчындарым аман болсун,
Кайтып жатам канат байлап, үмүтүмө.

Тогузунчу окуучу:

Алп дарыя убакыт агып жатат,
Ай-күндөр эсеп-чотун кагып жатат.
Кыйын күндөр кечээки артта калсын,
Барчындар журтун коргоп, багып жатат.

Онунчу окуучу:

Демейде чачылса да берекебиз,
Дээрибизде жок экен көлөкөбүз.
Ушундайда аныкталат турбайбы,
Учу куру калбаган эл экенбиз.

Он биринчи окуучу:

Ким күйөт колду сунуп өлдүк десек?
Ким сүйөт байкуштукка көндүк десек?
Эл деле моюнга алар, тарых күбө,
Кыйындыкты бирге жеңип келдик десек.
Чынын айтсам оозубузга жарашчудай,
Чыдамын кыргыз элдин эрдик десек.

Он экинчи окуучу:

Кыйын экен душманды тууган кылыш,
Алдыга өттү акча аркылуу кылган жумуш.
Үзүлсө эгер мекенчил байланыштар,
Бул деген кыргыз үчүн “Сынган кылыч”.
Мекенчилдик, ынтымак улутка дем,
Мунун өзү алга карай жылган жумуш.

Он үчүнчү окуучу:

Көрүп жатам мен дагы турмуш даамын,
Көр пенденин өлбөстүккө тырмышканын.
Башты катпай, белди бекем байлагыла,
Бар болгула баатыр өскөн кыргыздарым.

Он алтынчы окуучу:

Мекенге байлык жыйган бар,
Мекен деп жанын кыйган бар.
Мыктылар сүйөт Мекенин,
Мыктыда толук ыйман бар.

Он жетинчи окуучу:

Кандай болот Ата Журттун эртеңи,
Душман басып кайкаңдатса желкени.
Кенен карап, келечекке көз салып,
Кеменгерлер бийлесе экен өлкөнү.

Он сегизинчи окуучу:

Журт болсок да бүгүнкү турмуш кыскан,
Элдери тың жыгылбаска тырмышышкан.
Баатыр Манас түптөгөн дөөлөт эле,
Бар болсун, Мекенибиз Кыргызстан.

Ата журттун ажарына тийип болбойт,
Ала-Тоо биз сүйбөсөк бийик болбойт.
Акылмандык көтөрөт турмуш баркын,
Алга сүрөйт биримдик кыргыз калкын.

Болбосо эле кыргызга кыргыз душман,
Болочоктуу журт болот Кыргызстан.
Анткени алп тоолордун арасынан,
Атактуу Манас менен Чынгыз чыккан (Н. Алымбеков)

Он тогузунчу окуучу:

Бул жерге жаттын көзү тийбесе экен,
Кас душман тепсеп мында кирбесе экен.
Булагы ылайланбай, гүлү соолбой,
Тоо жыты бузулууну билбесе экен.
Ата журт кыйындыкка кабылбасын,
Душманына эч качан чабылбасын.

Көз чаптырып, мөңгү баскан аскага,
Көшүлөмүн булут жаздык жаздана.
Бул жалганда бейишимсиң, Ата журт,
Бергим келбейт, ташыңды да башкага.

Бакыт, тынчтык бирдей келип эми жуп,
Байырласын Мекениме берип кут.
Адилдиктен, адалдыктан айрылба,
Аман болгун касиеттүү Ата журт (Н. Алымбеков).

*Мугалим тартылган сүрөттөр боюнча кыскача маалымат берет,
балдар менен маек түзөт.*

Мугалим: Ата-Мекенди коргогон жоокерлердин атуулдук сезимдери бийик, наркы баа жеткис. Кырчындай өмүрүн өскөн жер, эл үчүн кыйган жоокерлердин баатырдыгына татыктуу урпактардан бололу. Тарыхтагы өткөн алааматтарды унутпайлы. Мурдагы ата-бабаларыбыз эли-жерин коргоп келген, азыр да коргоп жатат. Алардын адамдык өрнөгүнө, кийинки муунга калтырган сабагына, эрдигине таазим этебиз. Бул биз үчүн – оор сыноо. Андыктан Ата Мекенибизди коргойлу, азыркы реалдуулукка сергек мамиле кыلالы.

Алдыда далай басар жол, ашар ашуу, кечээр дайралар бар. Эртеңки күндүн келечегин бүгүн ойлоп, мамлекеттин коопсуздугуна камкордук көрөлү. Жеңил ойлуулукка, ачууга жеңдирбейли. Дос менен душманды ажырата тааныйлы. Талыкпай аракеттенели, жигердүү эмгектенели. Мекенибиздин өнүгүшүнө салым кошолу. Ылайым

дүйнөлүк чоң согуш болбосун! Эл-журтубуз ынтымак-ырашкерчиликте бакубат жашап,
асманы ачык болсун. Элибиздин келечеги кең, түбөлүгү түз болсун.

Жумабаева Г.А., КББАнын Тарбия, социалдаштыруу,
жана мектептен сырткары билим берүү лабораториясынын
жетектөөчү илимий кызматкери, п.и.к